

Föreningen Stiftelser i Samverkan

Medlemsmöte 27 april 2026

FÖRENINGEN
STIFTELSE I SAMVERKAN

Program

- Att ändra eller inte ändra ett ändamål, det är frågan
    - några erfarenheter från praktiken
  - Aktuellt på skatteområdet
  - Aktuellt på redovisningsområdet
-
- Mingel

Att ändra eller inte ändra ett ändamål, det är frågan

– några erfarenheter från praktiken

Sophie Carlgren, jurist Uppsala Akademiförvaltning

Caroline Nykvist, stiftelsejurist Handelsbanken

Joel Amram, stiftelsejurist SEB

FÖRENINGEN
STIFTELSE I SAMVERKAN

Tolka och förstå stiftelsens ändamål

- Vem tolkar?
  - Stiftelsens styrelse eller förvaltare
  - Tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen)
  - Förvaltningsdomstol och allmän domstol
  - Kammarkollegiet

Tolka och förstå stiftelsens ändamål forts.

- Hur tolkar man?
  - Stiftarens verkliga vilja (så som den förelåg vid tiden för bildandet)
    - utgångspunkt i ordalydelsen
  - Stiftarens hypotetiska vilja
  - Utfyllnad av förordnandet

Tolka och förstå stiftelsens ändamål forts.

- Är det en otillåten ändring – eller ryms den inom tolkningsutrymmet?
  - Fasta belopp
  - Organisationer eller institutioner som förändrats eller upphört
  - Omoderna begrepp

”fattig”, ”obemedlad”, ”behövande”

”yngling”, ”son”, ”manlig”

Tolka och förstå stiftelsens ändamål forts.

- [...] deraf räntan årligen såsom ett Stipendium bör tillfalla en behöfvande samt både till upförande och ådagalagd flit i studier väl känd yngling, tillhörande berörde nation. (bildad 1846)
- [...] skall utgöra ett stipendium att tilldelas en behövande manlig studerande, som tillhör Östgöta nation i Uppsala och är född i Östergötland. (bildad 1928)

Hur kan ändamålet uppfyllas?

- Direkt och indirekt främjande
- Lämpar det sig alltid med indirekt främjande?
  - Verksamhet vs anslag
  - Hur långt kan man förenkla?
- Alternativa ändamål
- Återrapportering

Civilrätten vs. skatterätten

- Civilrättslig respektive skatterättslig syn på ändamålsuppfyllelse
- Är det orimligt att vara fullt ut skattskyldig?
  - Riskerar ändå skattskyldighet om medel inte delas ut
  - Ändamålsuppfyllelse är överordnat skattehänsyn
  - Undvika att hoppa i och ur skattestatus
- Förordnandet – kapitalisering eller föreskrift om skattestatus

Andra saker att fundera på

- Stiftelsens storlek?
  - Upplösning
- Ändra förvaltningsform?
- Vilka aktörer är beredda att åta sig förvaltning av anknutna stiftelser?
  - Stora respektive små förvaltare
  - Ändamålskopplade förvaltare – t ex universitet vs neutrala banker

Ändra ändamålet - permutation

- Tillstånd till ändring av ändamålet
  - Kammarkollegiet
- Förutsättningar
  - På grund av ändrade förhållanden:
    - inte längre kan följas,
    - blivit uppenbart onyttiga, eller
    - uppenbart stridande mot stiftarens avsikter
  - Synnerliga skäl

Det nya ändamålet

- Den nya lydelsen bör ligga så nära den ursprungliga som möjligt
  - Kan ibland räcka med att byta något eller några ord
  - Större ändringar än vad som krävs för att ändamålet ska fungera godtas i regel inte
- Stiftarens avsikt måste beaktas
  - Vad var viktigast för stiftaren?
- Argumentation kan behövas även för varför just den föreslagna ändringen ska godtas och fungera framöver

Nej till:

- Tillägg
- Rent språkliga ändringar
- Moderniseringar
- Förtydliganden

Ändring - typfall

Skäl	Åtgärd
Destinatärskretsen är liten eller finns inte	Utvidga destinatärskretsen (ex grupp eller geografiskt)
Angivna belopp är för små (ex stipendier)	Räkna upp med KPI/ändra till skäligt belopp – koppla till index
Avkastningen är otillräcklig för ändamålet	Upphäva avkastnings-/kapitaliseringsföreskrifter
Avkastningen är för stor för ändamålet	Utvidga ändamålet (ex destinatärer el syfte)
Verksamhetsstiftelse - destinatärskretsen/efterfrågan är liten	Ändra till en utdelande stiftelse
Medel saknas för t ex underhåll av samling/fastighet	Tillfälligt åsidosätta föreskrift för att kunna sälja del av fastighet/samling
Behovet av ändring måste ligga hos stiftelsen	

Tänk på

- Förarbetet
  - Gällande föreskrifter
  - Behörighet och beslutsförhet – kontrollera förordnandet
  - Beslutsprotokoll (ej per capsulam), tydligt om vad och hur föreskrifterna ändras, möjlighet att justera ansökan
- Möjligheten till överprövning
  - Yrkanden i första och andra hand
- Vidgat ändamål vid avveckling
- Ändringar som faller utanför Kammarkollegiets kompetens

Tack!

Sophie Carlgren

Caroline Nykvist

Joel Amram

FÖRENINGEN
STIFTELSE I SAMVERKAN

Aktuellt på stiftelseområdet

Föreningens arbetsgrupper redogör för några aktuella frågor

FÖRENINGEN
STIFTELSE I SAMVERKAN

Aktuellt på skatteområdet

Lynda Ondrasek Olofsson

Erika Roos

FÖRENINGEN
STIFTELSE I SAMVERKAN

Skatteincitament för gåvor från juridiska personer till ideell verksamhet

- Uppdraget redovisades den 16 december 2024 (SOU 2024:90)
- Budgetpropositionen för 2026:
  - Juridiska personer har efter begäran rätt till skattereduktion för gåva som har lämnats till en godkänd gåvomottagare för att främja social hjälpverksamhet eller vetenskaplig forskning
  - Skattereduktionerna uppgår till underlaget multiplicerat med bolagsskattesatsen
  - Underlaget för skattereduktion får dock uppgå till högst 800 000 kr för ett kalenderår
  - Reglerna trädde i kraft den 1 januari 2026

Förslag om utökad avdragsrätt för sponsring m.m.

- Uppdraget redovisades den 19 januari 2026 (SOU 2026:5)
- Förslaget innebär att avdrag för utgifter för att förbättra eller upprätthålla näringsverksamhetens anseende införs i 16 kap. IL (16 kap. 11 § IL).
- Detta gäller inte utgifter för
  - representation och liknande ändamål (16 kap. 2 § IL ska tillämpas)
  - politisk verksamhet
  - religiös verksamhet

Högsta förvaltningsdomstolen mål nr 7526-25 (överklagat förhandsbesked)

- En stiftelse som har ett allmännyttigt ändamål (ändamålskravet), i sin verksamhet främjar detta ändamål (verksamhetskravet) och under beskattningsåret i skälig omfattning använder sina intäkter för ändamålet (fullföljdskravet) är inskränkt skattskyldig.
- Vid bedömningen av om fullföljdskravet är uppfyllt ska, med några undantag, sådana intäkter som inte ska tas upp till beskattning hos inskränkt skattskyldiga stiftelser beaktas.
- Frågan i Skatterättsnämnden:
  - En stiftelse ville veta om utdelning på andelar i ett aktiebolag, som för en oinskränkt skattskyldig stiftelse hade varit näringsbetingade och utdelningen därmed skattefri, ska beaktas vid bedömningen av om fullföljdskravet är uppfyllt.

Högsta förvaltningsdomstolen mål nr 7526-25 (överklagat förhandsbesked), forts.

- Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att kopplingen mellan kravet och skatteprivilegiet innebär att en utdelning som är skattefri redan enligt vanliga regler inte omfattas av fullföljdskravet.
- Högsta förvaltningsdomstolen fann att eftersom en inskränkt skattskyldig stiftelse inte kan äga näringsbetingade andelar kan den aktuella utdelningen inte anses vara en intäkt som för en sådan stiftelse är skattefri enligt bestämmelserna om näringsbetingade andelar.
- Grunden för att utdelningen är skattefri är således enligt domstolen bestämmelserna om undantag från skattskyldighet för vissa stiftelser.
- Högsta förvaltningsdomstolen fann därmed att utdelningen ska beaktas vid bedömningen av om fullföljdskravet är uppfyllt och fastställde nämndens beslut.

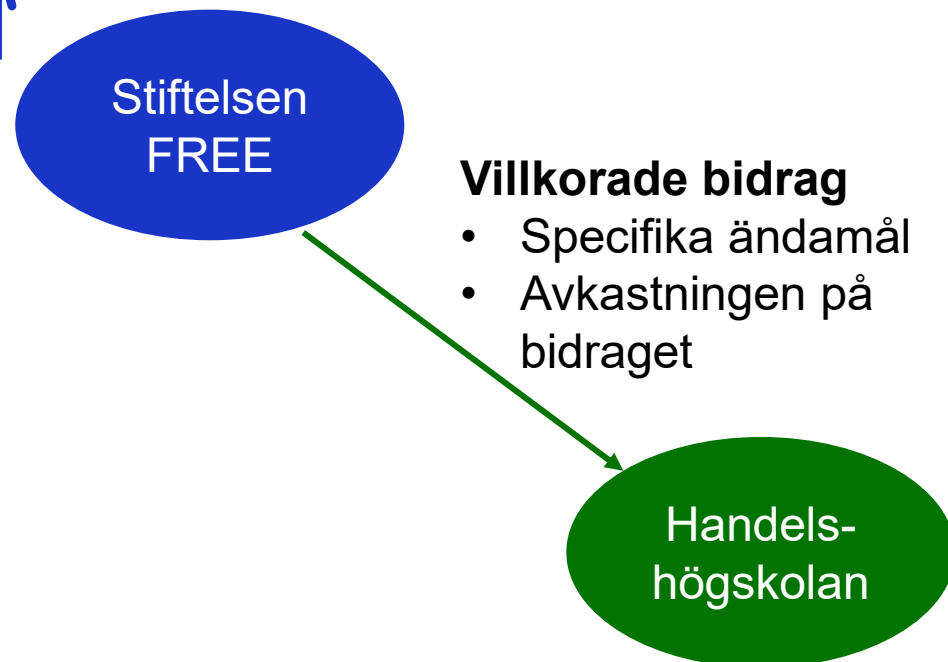
Allmänt om fullföljdskravet

- ”Aktivitetskrav”
- Uppfyllt om stiftelsen använder cirka 80 % av sin löpande avkastning för allmännyttigt ändamål
- Fondering av medel inte möjlig mer än i begränsad omfattning
- RÅ 2004 ref. 76 – Fullföljdskravet ansågs inte uppfyllt när medel tillsköts i samband med bildandet av en stiftelse
- RÅ 2010 ref. 40 – Fullföljdskravet ansågs uppfyllt vid överföring till en ny stiftelse

HFD 2026-01-30

mål nr 4559-25

- Överklagat förhandsbesked
- **Fråga:** Kommer hela det beviljade bidraget att räknas som fullföljd av ändamålet för stiftelsen?
- **Skatteverket:** Det utgör inte fullföljd då kapitalet fonderas hos mottagaren på ett otillåtet sätt.
- **SRN:** Högskolan har ett **allmännyttigt ändamål** och fondering är en oundviklig konsekvens. Inga kända **intressesamband** och användningen är **tydligt villkorad**. Stiftelsen kan tillgodoräkna sig de utbetalade bidragen vid bedömningen av fullföljdskravet.
- **HFD:** Fastställde förhandsbeskedet.

Indirekt främjande av allmännyttiga ändamål

- Ett allmännyttigt ändamål kan främjas genom bidrag till andra ideella organisationer.
- Aktiebolag har som utgångspunkt vinstsyfte. Att stödja aktiebolag främjar därför generellt sett inte ett allmännyttigt ändamål.
- Rättsutveckling genom:
  - Chalmersmålet (HFD 2019 ref. 59)
  - Våtmarksdomen (HFD 2024 ref. 39)
  - Kungliga Operan (HFD 2024 not. 53)

Skatteverkets ställningstagande den 1 april 2026 med dnr 8-112374-2026

- Allmännyttiga ändamål kan främjas genom egen verksamhet eller genom att lämna bidrag till någon annan som bedriver allmännyttig verksamhet (s.k. indirekt främjande).
- Associationsformen saknar betydelse. Avgörande är att mottagaren:
  - har ett allmännyttigt ändamål,
  - bedriver allmännyttig verksamhet, och
  - verksamheten inte syftar till att bereda vinst åt ägarna. Detta ska framgå av såväl bolagsordning som faktiskt bedriven verksamhet.
- Icke allmännyttig verksamhet får endast vara av begränsad omfattning, högst 5–10 procent av intäkterna.

Skatteverkets ställningstagande, forts.

- Krävs ordentlig prövning innan bidrag lämnas.
- Om bidraget avser mottagarens löpande verksamhet ska prövningen:
  - utgå från mottagarens hela verksamhet, och
  - omfatta kontroll av mottagarens ändamål och faktiska verksamhet.
- Om bidraget avser ett särskilt projekt ska prövningen i stället utgå från projektets karaktär. Projektet ska i sig
  - vara allmännyttigt,
  - sakna vinstsyfte, och
  - vara av tillfällig karaktär.
  - Mottagarens organisationsform och övriga verksamhet är då av underordnad betydelse.

Skatteverkets ställningstagande, forts.

- Har vi blivit klokare?
  - Vad är löpande verksamhet?
  - Vad är ett särskilt projekt?
  - Vad är ”tillfällig karaktär”?
  - Vad avses med att mottagaren kan ha ”viss nytta” av projektet i sin näringsverksamhet?
- Många frågor kvarstår obesvarade!

Aktuellt på redovisningsområdet

Kerstin Fagerberg

FÖRENINGEN
STIFTELSE I SAMVERKAN

Innehåll

- Årsredovisning 2025 – nyheter i ÅRL
  - Datering och undertecknande av årsredovisning
  - Redovisning av eget kapital i balansräkningen
  - Upplysning av förändringar i eget kapital
- Stiftelse med byggnad
  - Tillämpning av BFN:s K-regelverk fr om 2026

Datering och undertecknande av årsredovisningen

- Årsredovisningen ska dateras och innehålla uppgift om den dag då den undertecknades (ÅRL)
- Den dag årsredovisningens slutliga innehåll beslutades eller på annat sätt bestämdes och rapporten var färdig för undertecknande ska anges. (BFN)
  - Årsredovisning är *upprättad* när den är beslutad och färdig för underskrift
  - Årsredovisningen är *färdigställd* när den är daterad och samtliga befattningshavare har undertecknat

Datering och undertecknande av årsredovisningen

- Exempel
  - Årsredovisningens innehåll blev klart xxxx-xx-xx (Bolagsverket)
  - Årsredovisningen beslutades xxx-xx-xx
  - Årsredovisningen upprättades xxx-xx-xx
  - Årsredovisningen daterades xxxx-xx-xx

Eget kapital – uppställning i ÅR

ÅRL bilaga 1	
I	Kapital
II	Fonder
	1. Underhålls- och förnyelsefond
	2. Kapitalinkomstfond
	3. Kapitalandelsfond
	4. Fond för verkligt värde
	5. Övrigt
III	Balanserad vinst eller förlust
IV	Årets resultat

Bundet eget kapital

Stiftelsekapital

Ackumulerat realisationsresultat

Summa bundet eget kapital

Fritt eget kapital

Ändamålsbestämda medel

Balanserat resultat

Årets resultat

Summa fritt eget kapital

Summa eget kapital

Förändringar i eget kapital

	Stiftelse- kapital	Ackumulerat realisations- resultat	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	33 400	46 600	6 500	3 700	90 200
Omföring föregående års resultat			3 700	-3 700	
Beviljade anslag			-3 300		-3 300
Återförda anslag			500		500
Årets resultat				5 060	5 060
Omföring årets realisationsresultat		3 400	-3 400		
Belopp vid årets utgång	33 566	50 000	3 834	5 060	92 460
Bundet eget kapital		83 566			
Fritt eget kapital				8 894	

Stiftelse som har byggnad

- Stiftelse som har byggnader som genererar minst 75 procent av stiftelsens nettoomsättning får inte tillämpa K2
  - t.ex. uthyrning av bostäder eller lokaler
- Bedömningen baseras på redovisningen för det senaste räkenskapsår för vilket det finns en färdigställd årsredovisning
- Undantag om stiftelsen
  - omfattas av den s.k. lättnadsregeln
  - tillämpar K2 och normalt inte omfattas av begränsningen
    - med normalt avses mer än något eller några enstaka år

Lättnadsregeln

- Lättnadsregeln omfattar företag som uppfyller högst ett av följande villkor
  - Medelantalet anställda > 3
  - Redovisad balansomsättning $> 1,5$ miljoner kronor
  - Redovisad nettoomsättning > 3 miljoner kronorunder vart och ett av de två senaste räkenskapsåren
- Stiteler och ideella föreningar
  - gåvor och bidrag ska inte läggas till nettoomsättningen vid bedömningen

Byggnad som inte omfattas

- Byggnad som inte anses generera företagets/stiftelsens nettoomsättning
  - byggnad som används för tillverkning eller försäljning av varor
  - byggnad som enbart inrymmer verksamhetslokaler som används för att tillhandahålla tjänster
    - exempelvis en byggnad som enbart inrymmer en restaurang eller ett spa

Vägledning

- FAR RedR 8 Övergång tillkomponentmetod – byggnad
  - (f.d. RedU 13)
  - behandlar hur uppdelningen på komponenter kan beaktas i ett bestånd av byggnader vid övergången till K3

- K3 kapitel 35 – Första gången det allmänna rådet tillämpas

Tack för visat intresse

